

1GP

regeling 1

Bytkox I

Aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
 De heer drs. J.F. Hoogervorst
 Postbus 20350
 2500 EJ 'S-GRAVENHAGE

Laan van Nieuw Oost Indië 334
 2593 CE Den Haag
 Postbus 93245
 2509 AE Den Haag
 T 070 349 5111
 F 070 349 5100
 info@zonmw.nl
 www.zonmw.nl

MIN. v. VOLKSGEZONDHEID,
 WELZIJN EN SPORT
 INGEKOMEN

8 APR 2005

Directie: VGP / VL
 Registratie: 2577334

dossiernummer 40-40100-30
 ons kenmerk 2005/07523/ZONMW
 datum 31 maart 2005
 pagina 1 van 3

contactpersoon
 Arthur van Iersel
 T 070 349 5210
 F 070 349 5387
 havers@zonmw.nl

onderwerp Evaluatie Wet op de dierproeven (Wod)

Geachte heer Hoogervorst,

Met deze brief bied ik u de uitkomsten aan van de evaluatie van de Wet op de dierproeven. De evaluatie werd uitgevoerd door de leerstoelgroep Recht en Bestuur van de Universiteit van Wageningen.

Vanuit ZonMw is, onder voorzitterschap van mevr. mr. W.J.C. Swildens-Roozendaal, een begeleidingscommissie ingesteld welke toezicht heeft gehouden op de uitvoering van het onderzoek. De evaluatie is uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de Programmacommissie alternatieven voor dierproeven. De keuze voor deze commissie is met name ingegeven door de in de commissie verzamelde kennis en deskundigheid op het gebied van dierproeven en proefdieren. Het evaluatierapport werd, middels een schriftelijke consultatie ronde, op 29 maart j.l. door de Programmacommissie vastgesteld.

De evaluatie heeft zich gericht op twee belangrijke aspecten van de wet. Enerzijds is er juridisch onderzoek verricht naar de doeltreffendheid van het wettelijk instrumentarium. Anderzijds is onderzoek verricht naar de ethische afweging met betrekking tot de toelaatbaarheid van een dierproef binnen de kaders van de Wod. In het rapport zijn, daar waar mogelijk, beide vraagstukken integraal benaderd. Een belangrijke aanleiding voor de evaluatie was het 25-jarig bestaan van de Wod.

Hieronder treft u enkele belangrijke bevindingen aan uit het evaluatierapport.

Het instrumentarium van de Wod in de huidige opzet heeft zeker bijgedragen aan de bescherming van de intrinsieke waarde van proefdieren. De wet heeft niet alleen een rol gespeeld bij de vermindering van het aantal dierproeven en de daarbij gebruikte proefdieren. De wet heeft ook het effect gehad dat onderzoekers zich meer dan voorheen de vraag stellen in hoeverre het proefdiergebruik met het oog op het te verrichten onderzoek noodzakelijk is. Overigens wordt geconstateerd dat de wet verre van optimaal is. In zijn algemeenheid wordt aanbevolen dat een modernisering van de wet via hercodificatie wenselijk is.

Een verdere vermindering van het aantal dierproeven is alleen te verwachten van een heroverweging van verplicht onderzoek en de ontwikkeling en het valideren van alternatieven. De winst ligt vooral buiten het kader van Wod.

Qua juridische structuur is de Wod achtergebleven bij de ontwikkelingen die sedert haar inwerkingtreding hebben plaatsgevonden in het algemeen bestuursrecht. Dit toenemende verschil doet de vraag rijzen of er draagkrachtige redenen zijn om deze afwijkingen van het bestuursrechtelijke stelsel te handhaven en zo nodig nader in de wet te verankeren. Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij de huidige vergunning- en ontheffingssystematiek van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), voor wat betreft advisering over en voorbereiding van besluiten, motivering, bekendmaking, openbaarheid en rechtsbescherming. Er dient zoveel mogelijk overeenstemming te bestaan met de bestaande bestuurspraktijk in Nederland. Men acht de zorg voor jurisdisering, de vrees voor de schending van persoonlijke vrijheid en vertrouwelijke bedrijfsgegevens niet verschillend van andere terreinen. Een uitzonderingspositie wordt niet rechtvaardig geacht. Wel wordt erkend dat toenemende inspraak en rechtsbescherming zullen leiden tot een zekere grotere administratieve last, echter men acht dit de prijs die het Nederlands bestuursrechtelijke stelsel vraagt.

In de vergelijking met de Europese Dierproevenrichtlijn is er geconstateerd dat een Dierexperimenten commissie (DEC), als gevolg van de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, niet kan worden beschouwd als bestuursorgaan. De gronden waarop de Afdeling tot haar oordeel is gekomen, brengen mee dat de DEC evenmin kan worden aangemerkt als bevoegd gezag in de zin van de Richtlijn. De onderzoekers menen dat bij de modernisering van de Wod een nauwere aansluiting gezocht dient te worden bij de systematiek van de Europese Dierproevenrichtlijn, met uitdrukkelijke aanvullingen waar een verder gaande bescherming wordt beoogd.

Consequentie van de in de vorige paragraaf genoemde uitspraak is dat op grond van de Wod geen verplichting bestaat om (binnen het kader van deze regeling) inzage te verschaffen in documenten die zich onder de DEC bevinden. De werkzaamheden van de DEC zijn dientengevolge onttrokken aan iedere toets door een onafhankelijke rechter. Naar de mening van de onderzoekers is dit vanuit het uitgangspunt van transparantie van besluitvorming in het kader van bestuursrechtelijke wetgeving, niet te rechtvaardigen. Wel kunnen bijzondere aspecten aanleiding zijn om te onderzoeken of het openbaarheidsregime van de Wod voldoende is toegesneden op de specifieke vraagstukken die bij de besluitvorming op grond van de Wod aan de orde zijn.

De onderzoekers concluderen dat de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier geen zelfstandig afwegingscriterium voor de ethische toetsing vormt. De ethische toetsing komt derhalve minder uit de verf. De DEC's blijken vooral op aspecten zoals Vermindering, Verfijning of Vervanging (3-V's) te toetsen. Het 'verzuim' van de DEC's om daadwerkelijk ethisch te toetsen heeft structurele oorzaken en is geen kwestie van onwil of nalatigheid. Het is een gevolg van de inherente moeilijkheid van de hen opgelegde taak, die ook door het ontwikkelen en beschikbaar stellen van gekwantificeerde afwegings- of toetsingsmodellen niet lijkt te kunnen worden verholpen. Dit neemt niet weg dat de DEC's met de 3-V toetsing van onderzoeksaanvragen een bijzonder nuttige taak vervullen. De ethische toetsing dient gehandhaafd te worden.

ons kenmerk 2005/07523/ZONMW

datum 31 maart 2005

pagina 3 van 3

De handhavingstructuur die intern en extern toezicht omvat, en wat betreft het externe toezicht strafrechtelijke en bestuursrechtelijke elementen in zich verenigt, is (voor de praktijk) onnodig gecompliceerd. De onderzoekers stellen dan ook voor dat bij de modernisering aandacht besteed zal worden aan het handhavingsinstrumentarium. Hierbij valt te overwegen het instrumentarium uit te breiden met bestuurlijke herstelsancties (bestuursdwang en last onder dwangsom). Een heroverweging van het strafrechtelijk handhavingsinstrumentarium dient hierbij aan de orde te zijn. Introductie van een bestuurlijk boetestelsel voor minder ernstige delicten enerzijds en strafrechtelijke sanctionering van ernstige delicten anderzijds verdient overweging. De onderzoekers constateren overigens dat de capaciteit die voor handhaving beschikbaar is, minimaal is en dat het van belang is dat deze basis niet nog smaller wordt.

In de verwachting dat het rapport een voldoende basis biedt voor een oordeel over de effectiviteit en doeltreffendheid van de wet, zie ik de verdere berichtgeving aangaande het onderwerp met grote belangstelling tegemoet.

Begin mei zal een gedrukte versie van het rapport, in het kader van de door ZonMw uitgebrachte reeks evaluatie regelgeving, beschikbaar komen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief of het bijgevoegde evaluatierapport nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Arthur van Iersel, programmasecretaris alternatieven voor dierproeven, telefoon 070-3495217.

Met vriendelijke groeten,
namens het bestuur

Henk J. Smid
directeur

kopie Directeur VGP, dr. ir. R.J. Dortland
Prof.mr. A.A. Freriks
Prof.mr. B.M.J. van der Meulen